In Touch

Jaargang 4 ▪ juni 2010

#2

Cyberwar, waar is de vijand?

Hoe verder met SPEER?

Beheerste IV

Defensie

Divers

ADRIAAN BLANKENSTEIN (C-BGIVENT)

In dit nummer van In Touch komt het thema cyberdefence aan bod. Wat is het en wat is de dreiging voor het primaire proces van Defensie? Of is het juist een zeer geschikt aanvalsmiddel? In de rubriek Issue behandelen kolonel Ton Bijl en luitenant-kolonel Gert-Jan Kooij deze vragen.
In de rubriek Dialoog zijn luitenant-kolonel Richard de Beer en luitenant-kolonel Jacco Wagtmans aan het woord over de oprichting van het nieuwe Ressort C4i-systemen. De samenvoeging van CAMS/Force Vision in Den Helder, het C2 Support Centre in Ede en de Afdeling C3i-systemen in Den Haag. Doel: een geïntegreerde beheerstructuur.
In een interview met commandeur Jan Vos kunt u lezen over de tussenbalans die deze maand voor SPEER wordt opgemaakt. Wat gaat er goed? Wat kan er beter? Op basis van deze analyse worden op het hoogste niveau knopen doorgehakt, waarna SPEER de laatste fase in kan: die van volledige uitrol.
Verder in deze In Touch onder andere een reportage over de wereldwijde inzetbaarheid van IVENT, een artikel over één van de successen die zijn behaald bij de uitrolprojecten bij de DMO-bedrijven en in Thema heeft generaal-majoor Koen Gijsbers het deze keer over vraagdemping. Een uitgave met diverse onderwerpen!

Ik wens u veel leesplezier met deze In Touch.

ADRIAAN BLANKENSTEIN, C-BGIVENT

4 ISSUE
Cyberwar, waar is de vijand?

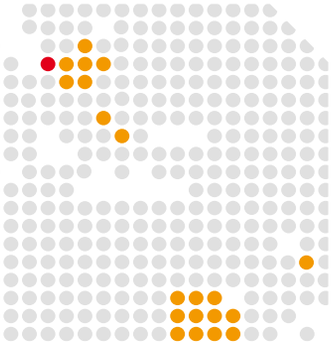

10 INTERVIEW
Hoe verder met SPEER?

8 REPORTAGE
Wereldwijd inzetbaar

18 RESULTAAT
Nieuwe dienst LANTEK

INHOUDSOPGAVE 03 KORT NIEUWS 04 ISSUE / Cyberwar: waar is de vijand 07 DISCUSSIE / Het nieuwe werken, sprookjes worden werkelijkheid? 08 REPORTAGE / Wereldwijd inzetbaar 10 INTERVIEW / Hoe verder met SPEER? 13 COLUMN / Gaan goedkoop en veilig samen 14 DIALOOG / Beheer C4i-systemen 16 THEMA / Beheerste IV 18 RESULTAAT / Nieuwe dienst LANTEK

COLOFON
HOOFDREDACTIE
Marcel van Agten
Ida Koperberg (a.i.)
EINDREDACTIE EN COÖRDINATIE
Barbara Zeelenberg

REDACTIONELE BIJDRAGEN
Martje van der Brug, Werner Bossmann, Teus van der Plaat en anderen
VORMGEVING EN PRODUCTIE
Kris Kras Design, Utrecht

DRUK
DeltaHage, Den Haag
FREQUENTIE
5x per jaar
OPLAGE
4.500

CORRESPONDENTIEADRES
Redactie In Touch
Binckhorsthof / kamer 5B18
Postbus 20703 / 2500 ES Den Haag
MPC 58L

C2SC expertisecentrum DMO actief bij civiele oefening

Het C2 Support Centre van de DMO heeft in het weekend van 17 en 18 april een belangrijke rol gespeeld bij de ondersteuning van een bosbrandoefening van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Het ging daarbij om de toepassing van 'ad hoc networking', een technologie ontwikkeld door het C2SC om de (digitale) commandovoering te ondersteunen. Het concept werd begin dit jaar in Barcelona al bekroond met een 'Innovation Award'. De succesvolle inzet van het concept tijdens deze oefening is een belangrijke stap in de doorontwikkeling en het beschikbaar krijgen van het product.

"De oefening was zeer geslaagd", zegt luitenant-kolonel Theo Sierksma (sectie Systeemontwikkeling van het C2 Support Centre). "Niet alleen organisatorisch, maar vooral ook omdat gebleken is dat ons concept van 'ad hoc networking' echt werkt. Het biedt de gebruiker robuuste datacommunicatie op het incidentterrein tussen de onderlinge voertuigen en de commandopost, bij uitval en overbezetting van de publieke telefoniesystemen en op plaatsen waar geen bereik is."

Hij vervolgt: "Binnen Defensie is dit probleem, de afwezigheid van ICT-infrastructuur juist wanneer dat cruciaal is, al veel langer onderkend. Het gaat dan vooral om het onderling uitwisselen van positie-informatie. De oplossing is om die infrastructuur dan zelf aan te brengen met commerciële transmissiemiddelen (bijvoorbeeld WiFi) en hele kleine, slimme schakelapparatuur in de voertuigen. Dit is de oplossing wanneer er nog geen commandovoeringsinfrastructuur aanwezig is. Die situatie doet zich voor bij calamiteiten. Of het nu de vuurwerkramp in Enschede is, een bosbrand zoals hier gefingeerd of bij militaire operaties."

Het uitgerolde concept van het C2 Support Centre verzorgt dus de ICT-infrastructuur waarmee tijdens een operatie alle actoren (hulpverleners) een actueel beeld krijgen van de situatie. Tegelijk is in de mobiele commandopost dan ook een compleet beeld van het hele rampgebied, zodat optimaal kan worden aangestuurd en gecoördineerd.

'Ad hoc networking' vormt een onderdeel van het innovatieproject 'i-Bridge', dat wordt uitgevoerd onder regie van IVENT. Doel van dit initiatief is ondermeer het stimuleren van het bedrijfsleven om gewenste producten te gaan leveren aan Defensie en andere overheden. Het onderhoud wordt in dit model bij de industrie belegd. Er bestaan inmiddels meer voorbeelden van deze werkwijze. Zo organiseerde de afdeling Research & Development van DMO het afgelopen jaar een innovatiecompetitie voor het bedrijfsleven, waarbij interessante onderhoudsconcepten voor crisisbeheersingsoperaties zijn bedacht.

Bron: DMO Communicatie
Foto: Rob Gieling

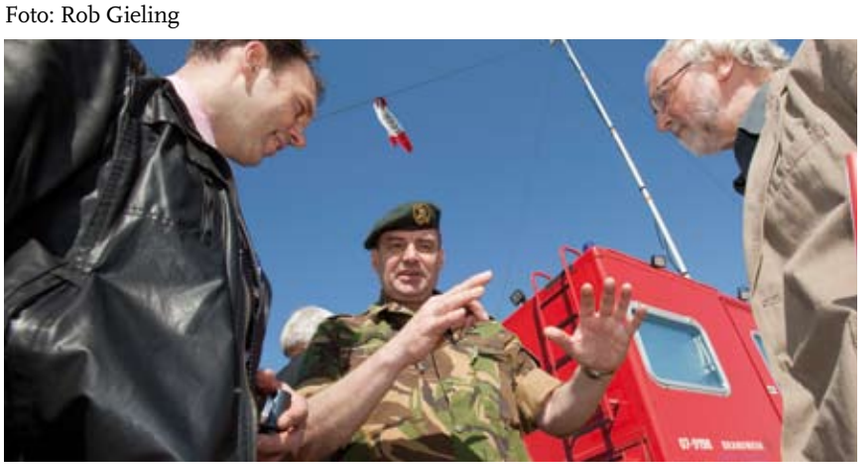

Nieuwe dienst Digitaal Documentbeheer een feit

Ari Nagtegaal

Tijdens een feestelijke bijeenkomst op 3 maart werd de overeenkomst 'Dienst Digitaal Documentbeheer' ondertekend door generaal-majoor Koen Gijsbers (Hoofddirecteur Informatievoorziening en Organisatie) en Ari Nagtegaal (commandant Dienstverlening van IVENT). Met deze nieuwe dienst is het beheer en de verdere uitrol van XPost en XPostWeb binnen Defensie geborgd.

De bijeenkomst werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de defensieonderdelen en betrokken medewerkers van IVENT en HDIO. Er werd stilgestaan bij het succesvol uitrollen van XPostWeb bij organisaties met 'hoog risico processen'. Een aantal medewerkers van de defensieonderdelen en van IVENT werden door generaal-majoor Gijsbers bedankt voor hun bijzondere inspanningen bij de uitrol. HDIO gaf verder een toelichting op de aanpak van 'Stapsgewijs naar een beheerste DI'. Deze gestructureerde aanpak van documentaire informatie geplaatst tegen de achtergrond van een verdergaande digitalisering van documenten en documentenstromen, is in het Departementaal Beraad vastgesteld. De bijeenkomst kan gezien worden als een startmoment voor de verdere uitrol van XPostWeb binnen de defensieonderdelen. Tijdens de uitrol wordt aandacht besteed aan de inrichting van de DI-ondersteuning in relatie tot de bedrijfsvoering.

START COÖRDINATIE AANPAK DIGITALE DREIGINGEN

Cyberwar: waar

Zijn de computersystemen van Defensie voldoende bestand tegen digitale aanvallen? We denken dat we goed beveiligd zijn, maar zeker weten doen we het niet. Een werkgroep cyberoperations heeft een begin gemaakt met een overkoepelende visie. De uitkomsten van de studie worden deze maand gepresenteerd.

Het is de moeder aller hackersfilms: War Games uit 1983. Een jongen breekt vanuit zijn slaapkamer min of meer per ongeluk in op het computersysteem van het Amerikaanse ministerie van Defensie. Hij denkt dat hij het spel Global Thermonuclear War speelt, maar ontketent in werkelijkheid bijna de Derde Wereldoorlog.

De film is een Koude Oorlog-klassieker, compleet met bliepende akoestische modems en monochrome beeldbuismonitoren. Dat doet echter niets af aan de actualiteitswaarde van de film. Aanvallen op netwerken zijn nog net zo onvoorspelbaar als in 1983, maar nemen wel dagelijks in aantal toe. In de afgelopen kwart eeuw is de technologische kloof tussen de ICT van overheidsinstellingen en de uitrusting van de computercrimineel kleiner geworden. 'De vijand' kan zich overal bevinden. Het hoeft niet eens om terrorisme en aanvallen te gaan die acuut de veiligheid van het land in gevaar brengen, ook spionage, diefstal, chantage en misbruik van persoonsgegevens behoren tot de gevaren.

Wat was precies het doel van de grote DDoS-aanval (Distributed Denial of Service) die Estland in 2007 trof, ten tijde van een diplomatieke ruzie met Rusland? Een grote kluwen van gekaapte computersystemen legde daar gedurende meerdere weken een groot aantal websites van overheden en bedrijven en daarmee een groot deel van openbare leven plat. Estland investeerde daarna in onderzoek naar en bestrijding van cybercriminaliteit.

Vijfde dimensie "'Estland' heeft iedereen die zich binnen Defensie met ICT bezig houdt bewust gemaakt van de gevaren van cybercrime", zegt kolonel Ton Bijl, programmamanager van de Hoofddirectie Informatievoorziening en Organisatie (HDIO). "In onze bedrijfsvoering zijn we de afgelopen jaren steeds afhankelijker geworden van digitale informatievoorziening en internet", zegt Bijl. "Dat varieert van de systemen die we voor personeelsadministratie gebruiken tot de gevechtssystemen. De NH 90, de nieuwe marinehelikopter bijvoorbeeld, dat is één brok ICT. En alle systemen die we gebruiken raken onderling steeds meer verbonden."

Bijl maakte deel uit van een werkgroep die in de afgelopen periode bezig is geweest met het opstellen van een initiële visie op het gebied van cyberoperations. Deze visie wordt in juni aangeboden aan de Stuurgroep cyberoperations. Daarin zit onder andere generaal-majoor Koen Gijsbers, die er veel aan heeft gedaan om de oorlog in 'de vijfde dimensie' tot speerpunt te maken. Voordat Gijsbers hoofddirecteur HDIO werd, werkte hij bij de NAVO, die al een strategische visie op 'cyber' heeft ontwikkeld.

Cyber wordt al genoemd in de toekomstverkenningen voor Defensie en in de tweejaarlijkse Militaire Strategische Visie (MSV) die in april verscheen. "De grote waarde van het werk van de werkgroep is dat er nu voor het eerst een overkoepelende visie voor de Nederlandse krijgsmacht op papier komt", zegt Bijl. "De

is de vijand?

Ondertussen in Tallinn...

De NAVO heeft sinds 2002 een eigen Cyber Defense Program. Na de grootscheepse aanval op computersystemen in Estland in 2007, kreeg het onderwerp 'cyber' nog meer aandacht van de Noord-Atlantische Vredesorganisatie. In de Estse hoofdstad Tallinn is inmiddels het Cyber Defense Center of Excellence gevestigd. Daar worden potentiële aanvallen opgespoord. Specialisten uit verschillende landen onderzoeken er bovendien de technische en juridische kanten van cyberdreigingen.

verschillende afdelingen die zich daar binnen Defensie mee bezighielden zijn daarbij betrokken op één lijn." De werkgroep telt vertegenwoordigers van onder meer de HDIO, HDAB, MIVD, DMO, IVENT, Dienst Juridische Zaken (DJZ), de Beveiligingsautoriteit (BA) en de Defensiestaf van de Commandant der Strijdkrachten (CDS).

Eigen taken De visie wordt de basis voor verdere besluitvorming. Bijl: "Er zijn daadwerkelijk dreigingen. Alleen hebben we die nog niet precies in kaart gebracht. Een conclusie is dat we beter moeten inventariseren en moeten aanwijzen welke systemen we willen verdedigen. Meten is weten." Verder blijkt dat er nog veel moet worden gedaan aan het kweken van 'awareness' bij het personeel. Als de stuurgroep zijn akkoord heeft gegeven, wordt de visie aan het Departementaal Beraad aangeboden voor nadere besluitvorming .

De programmamanager HDIO ziet geen nationale voortrekkersrol voor Defensie in de strijd tegen de cyberdreiging. Toen er vanuit de Tweede Kamer vragen over de Nederlandse aanpak van cyberdreiging kwamen, werden die gesteld aan de minister van Defensie, die het probleem intern aan de orde stelde. "Voorlopig richten we ons echter op onze eigen taken en de capaciteit die nodig is om die uit te kunnen voeren", benadrukt Bijl. "Maar bij de beantwoording van die brief zijn wel andere ministeries betrokken geweest."

Ligt op termijn een samenwerking met andere departementen met strengbeveiligde computersystemen voor de hand, zoals bijvoorbeeld Binnenlandse Zaken en Justitie? "Misschien. Dat heeft voor- en nadelen. Maar dat is in deze fase niet aan de orde", zegt Gert-Jan Kooij, die namens CDS deel uitmaakte van de werkgroep.

DEFCERT De eerste concrete stap in de strijd tegen cyberdreiging is de oprichting van een Defense Computer Emergency Response Team (DEFCERT), dat 24 uur per dag, 7 dagen per week het eigen netwerk in de gaten houdt en indien nodig in actie kan komen. Dat betekent een versterking van het bestaande responseteam, dat niet altijd inzetbaar is en zich voornamelijk concentreert op MULAN, het netwerk van defensiewerkplekken. Is het defensienetwerk daardoor kwetsbaar? Kooij: "We lijken het goed op orde te hebben, maar dat is een aanname. Als het gaat om cybercrime, of cyberterrorisme, dan is de manier waarop de dreiging zich ontwikkelt bijna niet te voorspellen. De uitkomst van de visie is een soort roadmap. Zijn we goed opgeleid? Hoe kwetsbaar zijn onze leveranciers? Welke systemen moeten we in het geval van een aanval beschermen. Dat wordt de komende tijd allemaal nader onderzocht."

Zou DEFCERT de taak van politieagent voor het defensienetwerk moeten krijgen, inclusief de taak bij dreiging systemen uit te zetten? "Dat kan ik me voorstellen, maar daar zijn we nu nog niet mee bezig. Dat staat ook niet in de studie. Eerst moeten de stuurgroep en de minister zich uitspreken over de vervolgstappen."

Nederland zit qua bestrijding van de cyberdreiging 'in de middenmoot', schat Kooij in. "Landen als de Verenigde Staten en Frankrijk zijn al veel verder. We deden al veel, maar nu ligt er een document. Dat is een belangrijke stap."

Bijl: "Een van de uitdagingen van cybercrime is erachter te komen namens wie bijvoorbeeld een emailbombardement wordt uitgevoerd. Wat dat betreft weten we niet wie of waar de vijand is. Landelijk, interdepartementaal en internationaal zal de komende jaren op dit gebied nauwer moeten worden samengewerkt."

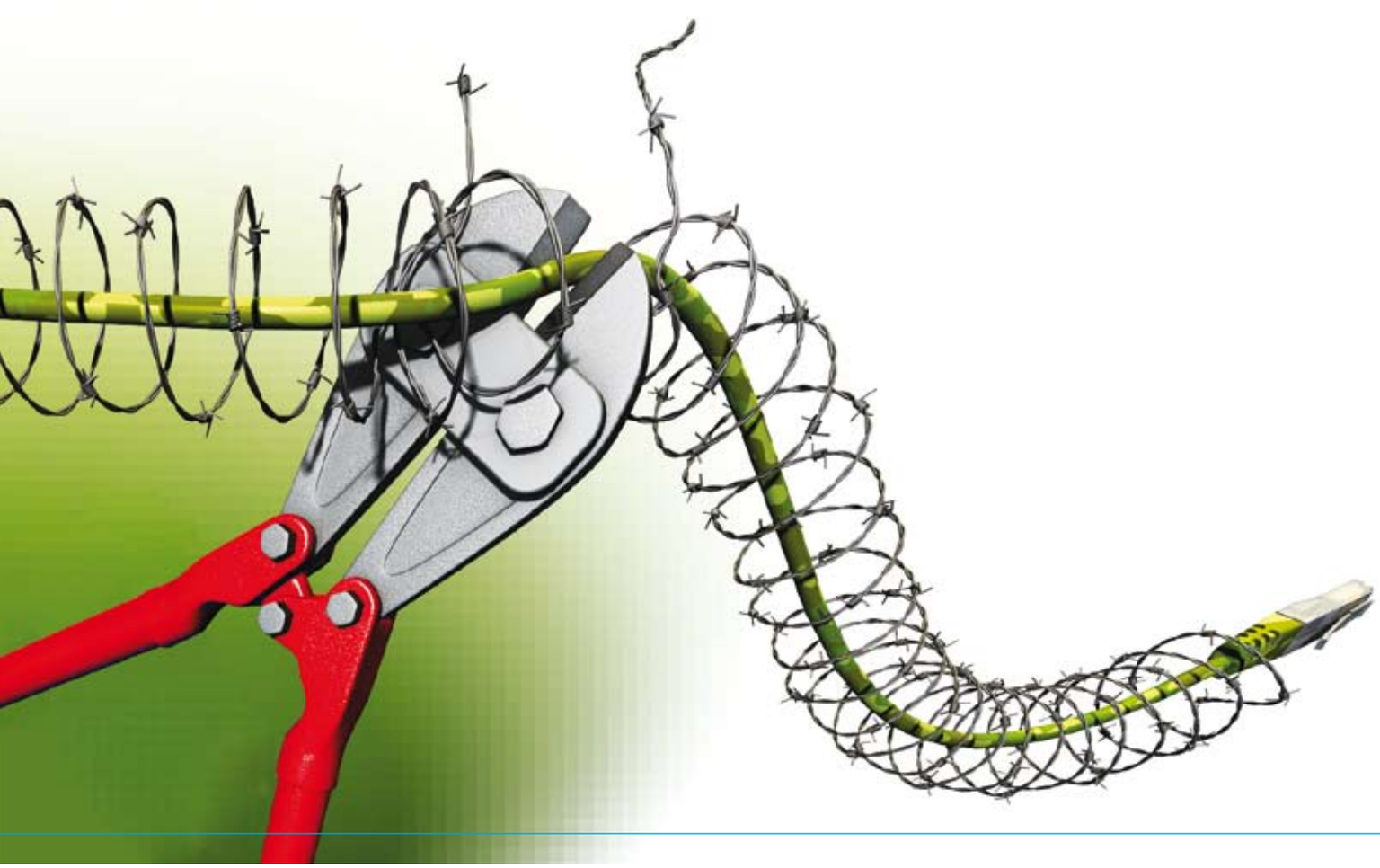

ENORME KANS Ik beschouw het nieuwe werken niet meer als sprookje, maar als een enorme kans en maatschappelijke ontwikkeling om echt slimmer, flexibeler, innovatiever en leuker te kunnen (samen)werken. Het biedt medewerkers de mogelijkheid privé en werk anders te combineren, ruimte voor persoonlijk groei en plaats- en tijdonafhankelijk werken. Laten we zoveel mogelijk halen uit deze enorme kans, waarin CDC optimaal deze voordelen in zijn HNW-dienstverlening faciliteert, door zèlf van het sprookje realiteit te maken. Daar ga ik voor.

PETER KONINGS, SENIOR ADVISEUR IVENT/ RESEARCH- EN INNOVATIECENTRUM

VRAGEN BEANTWOORDEN In het najaar organiseert de VID een seminar over dit onderwerp. Er bestaat nog veel misverstand over het nieuwe werken. Tijdens dit seminar proberen we inzicht te verschaffen wat dit nu precies voor ons allen gaat betekenen. Het nieuwe werken staat voor plaats- en tijdonafhankelijk je werk uit kunnen oefenen, waarbij beoogd wordt de output te verhogen tegen lagere kosten. Een hele uitdaging voor ons allen die gewend zijn 's morgens altijd naar de vertrouwde werkplek te gaan met veelal je eigen vertrouwde spulletjes om je heen om je werkplek op te leuken. Kom naar het seminar en je vragen worden beantwoord.

KOLONEL ARNOLD VAN DER BURG, VOORZITTER VERENIGING INFORMATICI DEFENSIE

CULTUUROMSLAG EN ZELFDISCIPLINE Ik vraag me af of de doelstellingen wel zullen worden behaald. Het nieuwe werken is tevens een cultuuromslag waar we er de laatste jaren al zoveel van hebben gehad. Dat vergt tijd en zelfdiscipline van de medewerker. Veel van hen zien het nu als een aantasting van hun werkklimaat. Daarnaast zijn innovatieve hulpmiddelen onontbeerlijk om dit mogelijk te maken. Gezien de huidige financiële problemen ben ik bang dat die als eerste sneuvelen. Kosten omlaag zal wel lukken. Outputverbetering is zeer de vraag.

EEN VERONTRUSTE COLLEGA BINNEN CDC

Het nieuwe werken, sprookjes worden werkelijkheid?

Elk bedrijf krijgt het nieuwe werken (HNW) dat het verdient. Het is geen doel op zich maar een middel, een katalysator voor een gewenste verandering of vernieuwing. Verschillen in doelstellingen en cultuur maken dat voor elk bedrijf anders.

Voor Defensie lijkt het een soort integratorrol te gaan spelen, een bruggenbouwer tussen de verschillende beleidsterreinen (HDP, HDIO en DRMV), behoeftestellers en dienstverlening. Voor het Commando Dienstencentra ontstaat door het nieuwe werken een hele grote impuls voor geïntegreerde dienstverlening. Het CDC gebruikt vanaf nu het momentum van verhuizingen en grote verbouwingen om het nieuwe werken – fysiek, mentaal en virtueel – te implementeren. Door op een strategische manier bedrijfsgroepen en staven bij elkaar te huisvesten en tegelijkertijd een nieuw kantoorconcept te implementeren, waarbij mens en organisatie centraal staan, worden samenwerking en innovatie gestimuleerd. Door de opgebouwde expertise zal een nieuwe, geïntegreerde dienstverlening ontstaan die ook beschikbaar komt voor de rest van Defensie. De klant wordt maximaal ontzorgd. Zijn vraag kan zich beperken tot "ik wil een plek om te werken voor 200 medewerkers". Vanaf dat moment gaan alle radars draaien. Dromen worden werkelijkheid? Over of Defensie zich al dan niet kan onttrekken aan deze ontwikkeling bestaat consensus: we moeten er iets mee. Dat elk bedrijf het nieuwe werken krijgt dat het verdient, gaat over de wil. In hoeverre zijn we bereid, durven we besluiten te nemen en sponsorship te tonen dat Defensie maximaal alle voordelen gaat halen die hieraan zijn gekoppeld? Juist in deze tijd van bezuinigingsdruk wanneer veel lijkt te verkrampen. Ik wil onze besluitvormers en middenkader graag uitdagen op deze aspecten. Laat dit geen flauw langdradig aftreksel zonder clou en happy end worden, maar een klassiek sprookje. Een snel lezend verhaal met grote uitdagingen, waarin de personages centraal staan en aan het einde lang en gelukkig leven.

ONDERSTEUNING OP KANTOOR EN IN HET VELD, OVERAL

Wereldwijd inzetbaar

Militairen en burgermedewerkers van IVENT worden over de hele wereld ingezet om zorg te dragen voor goede operationele informatievoorziening en ICT. Als het moet pakken ze dezelfde dag nog het vliegtuig.

Tot aan de vliegtuigtrap begeleidt hij ze. Coördinator Uitzendingen & Werkbezoeken Peter Nanninga van IVENT bouwt een band op met de mensen die voor korte of langere tijd naar het buitenland worden uitgezonden. Vanuit Den Haag coördineert hij de werkbezoeken en uitzendingen van militairen en burgermedewerkers op drie continenten. Soms gaan ze voor maar een paar dagen, soms blijven ze zes maanden weg, in het geval van militaire missies.
Gedurende het gehele jaar bevinden zich zo'n 35 mensen van IVENT in missiegebied in Afghanistan, of voor werkzaamheden in Bosnië, Kosovo of verschillende landen in Afrika en het Midden-Oosten, of bereiden zich voor. Daarnaast zijn er militairen en burgermedewerkers van IVENT actief op een aantal vaste locaties in Duitsland en de overzeese koninkrijksdelen.

Militair of burger? Peter Nanninga is vanaf het eerste verzoek, dat kan van een defensieonderdeel, maar ook van Buitenlandse Zaken of een ketenpartner Openbare Orde en Veiligheid komen, bij het proces betrokken. Hij zoekt de juiste persoon bij de klus. "In de meeste gevallen gaat het om opdrachten op het gebied van operationele ICT en informatievoorziening", vertelt hij. "Ik bekijk of er behoefte is aan een echte techneut, of meer aan een systeembeheerder. In eerste instantie zoek ik daar dan een militair bij, omdat het niet zelden om gebieden gaat waar je risico loopt. Tenzij we een beter gekwalificeerde burger in huis hebben. Die moet dan wel op vrijwillige basis willen gaan."
Daarna volgt het 'opwerken', oftewel de voorbereiding. Indien nodig regelt Nanninga de militarisering van de burger, een aanvullende cursus of schietopleiding en voor langere periodes zorgt hij voor een 'buddy', een collega die de zaken van een uitgezonden persoon in Nederland waarneemt en namens de moedereenheid contact houdt met diens familie. Nanninga: "Het is van groot belang dat iemand niet alleen fit en goed opgeleid aan zo'n buitenlands avontuur begint. Het gevoel dat ook thuis alles goed geregeld is, is enorm belangrijk. Ik ben er om ze dat gevoel te geven en praat ook met ze over hun motivatie."
Hij weet wat ze doormaken, de mannen en vrouwen die voor de eerste keer worden uitgezonden. "Ik heb zelf in Bosnië gezeten. Het duurt een tijdje voordat je gewend bent aan een vreemde omgeving en je je ondanks mogelijke gevaren op je taken kunt concentreren."

Redeployment De meeste mensen van IVENT worden ingeschakeld in Afghanistan. Omdat daar ongeveer tweeduizend Nederlandse militairen op

IVENT biedt 24 uur per dag ondersteuning op het gebied van informatievoorziening- en technologie, binnen het Koninkrijk der Nederlanden en daarbuiten.

missie zijn, zijn er verhoudingsgewijs ook veel ICT-specialisten nodig. Ter vergelijking: in Bosnië zijn 15 jaar na de oorlog nog maar 85 Nederlandse militairen actief, in Kosovo werken 8 mensen van Defensie, in Burundi 5. Voor die landen is slechts af en toe ondersteuning vanuit Nederland nodig. Wie op missie gaat, krijgt dat een half jaar van tevoren te horen. Voor de spoedeisende klussen heeft Nanninga een speciale uitzendpool aangelegd.

Hofleverancier Op een doorsnee maandag in april heeft Peter Nanninga de procedure in gang gezet voor drie werkbezoeken en drie reguliere missies naar Afghanistan. “Daar zijn we hofleverancier”, lacht hij. “Momenteel zijn we daar erg druk met redeployment, het voorbereiden van het einde van de missie, met afbouwen en inpakken. Nu werken daar drie mensen van ons aan, waaronder twee gemilitariseerde burgers. De komende maanden zullen dat er naar verwachting alleen maar meer worden. Het wordt een ingewikkelde logistieke operatie, waar we onze specialisten bij inzetten. Met behulp van tracking and tracing moeten die ervoor zorgen dat de spullen terugkeren naar verschillende locaties in Nederland.” Ook het opleiden van ‘verbindingsmensen’ van het Afghaanse leger, hoort bij het takenpakket van de medewerkers van IVENT op missie.

Begrip Peter Nanninga is blij dat ook een aantal burgermedewerkers van IVENT in de afgelopen jaren ervoor heeft gekozen om uitgezonden te worden. “Dat zorgt voor meer onderling begrip tussen burgers en militairen. Dat is heel waardevol. Voor alle mensen binnen de organisatie is het contact met het operationele domein goed. Het maakt ons klantgerichter en herinnert ons eraan waarvoor we hier werken.”

Het project SPEER vordert gestaag. Deze maand wordt een Tussenbalans opgemaakt. Wat gaat er goed? Wat kan er beter? Op basis van deze analyse worden op het hoogste niveau knopen doorgehakt, waarna SPEER de laatste fase in kan: die van volledige uitrol.

PROGRAMMA PRESENTEERT DRIE SCENARIO'S TIJDENS TUSSENBALANS

Hoe verder met SPEER?

Tussenbalans SPEER Bij een omvangrijk project als SPEER moet vanzelfsprekend tussentijds worden bijgestuurd. Anderhalf jaar na de start in 2005 werd vastgesteld dat sommige zaken niet goed verliepen. Dit leidde tot het rapport 'SPEER weer spits' waarin doelstellingen opnieuw werden gedefinieerd en de ambities en begroting werden bijgesteld. Programmamanager commandeur Jan Vos vindt het daarom logisch dat er nu opnieuw een herijking plaatsvindt. "Een dergelijk project kun je niet jarenlang op koers houden zonder regelmatig kritisch de balans op te maken", zegt hij. "De afgelopen maanden hebben we een intensief voorbereidingstraject gelopen en zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd. Dit leidt tot een Tussenbalans-sessie onder leiding van de secretaris-generaal waaraan het departementale beraad, de supervisor SPEER en de commandant IVENT deelnemen. Je kunt het zien als een topconferentie over SPEER."

Drie kritische onderzoeken De afgelopen maanden zijn onderzoeken uitgevoerd naar de situatie bij SPEER. De AccountantsDienst Defensie heeft de programmabeheersing en -besturing onderzocht en een opinie afgegeven. Op basis daarvan zal de supervisor op de Tussenbalans verbetermaatregelen presenteren. Het tweede onderzoek naar de stand van zaken is een interdepartementale peer-review die wordt uitgevoerd door directeuren en CIO's van andere departementen. Jan Vos: "Het derde onderzoek is intern. We hebben binnen het

programma een technisch-inhoudelijk onderzoek gedaan. Hoe staat het beheer ervoor? Hoe gaat het met de projecten die al gemigreerd zijn? Wordt de bedrijfsvoering goed gemonitord? Hoe gaat het met de kernelontwikkeling?"

Dubbele beheerlasten In aanloop naar de Tussenbalans stelt Jan Vos vast: "We lopen op een aantal punten achter op ons plan. Er staat spanning op het budget en er zijn problemen in de uitvoering. Als programmamanager SPEER kijk ik niet alleen naar de IV-kant, maar ook naar de implementatie in de bedrijfsvoering. Het is erg belangrijk om de kosten onder controle te houden. In die zin is het wel goed om met je rug tegen de muur te staan qua kosten. Dat geldt ook voor de rest van de organisatie. Het dwingt ons om goed te kijken naar de knelpunten: de te grote complexiteit van het progamma en het achterblijven van de opbouw van kennis en competenties binnen de organisatie."
Een minstens zo grote uitdaging vormen volgens Vos de beheerlasten. "Parallel aan het SAP-beheer komen er nog steeds heel veel modificatieverzoeken op legacy-systemen binnen. Terwijl we die legacy-systemen juist zo snel mogelijk willen uitzetten. Uitschakelen leidt immers tot lagere beheerkosten en maakt bij IVENT capaciteit vrij om zich op SAP te richten. SPEER kan veel meer tempo maken als we ophouden met al die legacy-modificaties."

"UITSCHAKELEN VAN LEGACY-SYSTEMEN LEIDT TOT LAGERE BEHEERKOSTEN EN MAAKT BIJ IVENT CAPACITEIT VRIJ OM ZICH OP SAP TE RICHTEN"

Drie scenario's De supervisor zal de uitkomsten van de diverse onderzoeken naar de voortgang van SPEER presenteren op de Tussenbalans. "Daarnaast doen wij uitgewerkte verbetervoorstellen, zodat er die dag echt besluiten genomen kunnen worden." De SG zal een keuze maken uit drie mogelijke scenario's voor de voortgang van SPEER:

1. Volgens plan doorgaan met de uitvoering van het programma. Dan zal het capaciteitsprobleem blijven bestaan en wordt er waarschijnlijk uitgelopen in tijd en geld.
2. Stoppen met de programmaontwikkeling. De functionaliteit die er nu is volledig in beheer nemen en legacy-systemen zoveel mogelijk uitschakelen.
3. Minimaal functionaliteit bijbouwen en de legacy-systemen maximaal uitschakelen. In dit compromis worden zo min mogelijk extra kosten gemaakt voor systeemontwikkeling en dubbel beheer, terwijl de bedrijfsvoering wordt geoptimaliseerd.

De consequenties van elk van deze scenario's worden zorgvuldig doorgerekend. Jan Vos benadrukt echter dat zelfs als er genoeg geld zou zijn, SPEER nog steeds kampt met een capaciteitsprobleem omdat de aandacht te versnipperd is. "Mijn stelling is dat mensen hun kaarten expliciet moeten inzetten op SPEER. Daarnaast moet het programma beter beheersbaar worden, en dus minder complex. Vanuit de bedrijfsvoering wordt nogal eens in de val gestapt om mooie dingen te vragen die de inrichting en het beheer van het systeem ongelofelijk gecompliceerd maken, terwijl ik denk dat gebruikersorganisaties er vaak niet eens aan toe zijn om al die functionaliteit te gaan gebruiken."

Randvoorwaarde voor succes Jan Vos: "De afgelopen jaren heeft IVENT ongelofelijk veel werk voor SPEER verzet. Er zijn successen behaald. De implementatie van FINAD is goed gegaan, de financiële beheerdiscipline neemt toe. Binnen het MATLOG-domein zijn de eerste twee schepen gemigreerd. Ook dat is naar behoren verlopen, al hebben we wel gezien dat stapsgewijze implementatie nuttig is omdat je dan tijdig verbeteringen kunt aanbrengen. Ook hebben we onlangs de NH90 met zeer complexe functionaliteiten live gebracht. Bij deze nieuwe helikopter was het voordeel dat we geen rekening hoefden te houden met legacy-systemen."
De programmamanager benadrukt dat voor het zetten van deze eerste stappen wel het hele beheer van SPEER gereed moest zijn: de procesmodellering (ARIS), het SAP-Solution Management en het landschapsbeheer. "Ik stel vast dat het staat en het werkt. Dat is een prestatie. We hebben inmiddels de routine om SAP op een geordende wijze uit te rollen. Maar voor een grootschalige verdere uitrol zal de beheercapaciteit goed moeten zijn afgestemd. Dat is een belangrijke randvoorwaarde voor succes, ongeacht welk scenario er bij de Tussenbalans wordt gekozen."

Gaan goedkoop en veilig samen?

Recent is in eendrachtige samenwerking een aantal richtinggevende architectuurprincipes tot stand gekomen samen met de HDIO, de beveiligingsautoriteit en IVENT. Het ging hierbij om datacenter-gerelateerde principes, die behalve op de datacenters ook toegepast kunnen worden op een groot aantal andere terreinen. Een belangrijk principe is bijvoorbeeld het virtualisatieprincipe in relatie tot het beveiligingsniveau. Kortweg komt het erop neer dat tot en met het niveau DV (departementaal vertrouwelijk) het is toegestaan hardware te gebruiken die geen eigendom van Defensie is. Maar als we een niveau hoger gaan, moet naast software ook de hardware eigendom zijn en worden gecontroleerd door Defensie. Daarnaast geldt op het DV-niveau het principe dat in een gevirtualiseerde omgeving de andere virtuele omgevingen ook van Defensie moeten zijn of van een andere te vertrouwen overheidspartij. Er mag op dit niveau dus geen mix plaatsvinden met niet-overheidstoepassingen. Als we deze principes toepassen op de privé-pc thuis, die je kunt zien als een mini-datacenter, dan wordt snel duidelijk dat gevirtualiseerde omgevingen die draaien in een niet door Defensie gecontroleerd operating system niet zijn toegestaan. Dus met een webbrowser op een privé-pc toegang bieden tot een DV-defensieapplicatie wordt niet toegestaan.

Deze constateringen hebben geleid tot het ontwikkelen van de telestick. Een bootable USB-stick met een gecontroleerd operating systeem, dat wordt geïnstalleerd op het zogenaamde "bare metal" van de privé-pc thuis. Omdat er in deze situatie uitsluitend door Defensie gecontroleerde software draait, kan deze combinatie voor DV-niveau waarschijnlijk worden goedgekeurd. Zowel de beveiligingsautoriteit als het Nationaal Bureau Verbindingsbeveiliging (onderdeel van de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst) staan positief tegenover de ontwikkelingen en zijn in afwachting van het ter evaluatie aanbieden van de eerste proefopstelling. Deze wordt momenteel gebouwd en moet deze zomer beschikbaar komen voor een eerste pilot. Behalve veilig is deze oplossing ook financieel aantrekkelijk, omdat er voor de authenticatie gebruik wordt gemaakt van de PKI-infrastructuur op de defensiesmartcard. In deze tijden van bezuiniging en grote cyberdreiging lijkt deze combinatie krachtig. Goedkoop en veilig gaan misschien toch een keer samen en dan moet het wel een succes worden.

IR TEUS VAN DER PLAAT, COMMANDANT RESEARCH- & INNOVATIECENTRUM IVENT T.VD.PLAAT@MINDEF.NL

Beheer C4i-systemen

Tijdens de verbouwing gaat het werk gewoon door

Parallel aan de brede reorganisatie bij DMO loopt de oprichting van het nieuwe Ressort C4i-systemen. Deze samenvoeging van CAMS/Force Vision in Den Helder, het C2 Support Centre in Ede en de Afdeling C3i-systemen in Den Haag zal naar verwachting medio 2011 officieel operationeel zijn. Diverse betrokkenen – ook bij de operationele commando's – wachten hier niet op en zetten al de eerste stappen naar een geïntegreerde beheerstructuur.

Beheer eenduidig inrichten

Aan tafel zitten luitenant-kolonel Richard de Beer, verandermanager bij het C2 Support Centre en adviseur voor C4i, en luitenant-kolonel Jacco Wagtmans, hoofd van de sectie beheer van de afdeling IV-CIS bij het CLAS. Richard de Beer vertelt: "De CDS heeft vastgesteld dat het beheer van de operationele IV-systemen niet eenduidig en effectief is ingeregeld. De oprichting van C4i biedt nu prachtige kansen voor verbetering. We gaan het beheer van alle 400 systemen die onder het nieuwe Ressort vallen op een uniforme manier inrichten. De operationele commando's zijn daar nauw bij betrokken." Jacco Wagtmans reageert: "Het CLAS is heel blij dat het beheer gestructureerd wordt neergezet. Maar we vinden het natuurlijk wel van groot belang dat bij al die veranderingen de stabiliteit aan de missiekant wordt gegarandeerd."

Systemen in samenhang

Richard de Beer heeft namens DMO een concept-Leidraad voor het beheer opgesteld. Hij benadrukt dat voor de operationele IV-systemen soms meer moet worden ingericht dan alleen het DMO-Wapensysteemmanagement. Er worden meerdere beheerketens onderkend: naast logistiek beheer ook technisch en functioneel beheer dat wordt uitgevoerd door meerdere partijen. De Beer: "De systemen staan niet op zichzelf, ze werken in samenhang. Daarom hebben we de

beheerprocessen voor de aanvullende beheerketens nu uitgewerkt in een leidraad beheer C4i-systemen. Ondanks de complexiteit is deze leidraad een overzichtelijk document van circa 30 pagina's. De processen zelf worden toegewezen aan de verantwoordelijke organisatiedelen. Deze dienen de processen verder in detail uit te werken."

Koppelvlakken gedefinieerd

Het CLAS is enthousiast over de ontwikkeling. Jacco Wagtmans: "We gaan eindelijk stoppen met het werken in vaagheid. Op het gebied van beheer waren er veel verschillende documenten en er bestond onduidelijkheid over de belegging van rollen en verantwoordelijkheden. Het raamwerk dat er nu ligt, maakt het beheer heel concreet, toepasbaar, gedragen en uitvoerbaar." Hij stelt wel vast dat deze ontwikkeling veel kracht vereist. "Door de vele reorganisaties waren taken en verantwoordelijkheden niet altijd meer juist ingebed. Deze moeten geformaliseerd worden om het logistiek, functioneel en technisch beheer effectief te kunnen laten samenwerken. In de nieuwe Leidraad zijn die koppelvlakken nu gelukkig glashelder gedefinieerd. Dat is de grote winst."
Jacco Wagtmans is erg positief over het overleg met het toekomstige C4i. "Richard en ik hebben het project in goed overleg samen opgelopen. Ik heb de DMO-ontwikkelingen direct teruggekoppeld naar mijn eigen organisatie. Op basis daarvan kon ik weer praktische suggesties van het CLAS aanreiken."

Richard de Beer vult aan: "Die ideeën zijn na toetsing bij de andere OPCO's meegenomen in de volgende versie van de leidraad." Jacco Wagtmans: "Wij zijn het grondig met elkaar eens. Er ligt nu een automatische piloot voor de beheersystematiek. Dat kan veel rendement opleveren. Bij het CLAS zijn we er trouwens al stiekem mee begonnen. Het belang is groot en de acceptatie bij onze gebruikers is hoog."

Doorzetten ondanks taakstelling

Op dit moment is er intensief overleg over de conceptversie van de leidraad. Daarbij zijn naast DMO, de operationele commando's en de bestuursstaf ook de technische beheerorganisaties betrokken. Richard de Beer: "JCG/IVENT, het Marinebedrijf en het Logistiek Centrum Woensdrecht zijn onmisbare schakels bij de inrichting van de technische beheerketen." De definitieve C4i-leidraad zal vóór de zomer worden vastgesteld. Jacco Wagtmans heeft daarover eigenlijk nog maar één zorg: "De operationele commando's hebben een functiereductie opgelegd gekregen. Het is een uitdaging om deze verandering uit te voeren terwijl we 15 procent moeten bezuinigen. Want dit brengt initieel natuurlijk extra werk met zich mee. Gelukkig hebben alle betrokkenen de wil om er een succes van te maken."

Ressort C4i-systemen eerder van start

Volgens de planning zal het nieuwe Ressort C4i medio 2011 officieel van start gaan. Richard de Beer verwacht echter dat het dit jaar al vanuit een werkorganisatie zal gaan functioneren. "Als de leidraad deze zomer definitief is goedgekeurd, gaan we ermee van start. De herinrichting van de beheerprocessen is een prachtig project dat met alle betrokken partijen verder wordt opgelopen."
C4i stelt zich nadrukkelijk op als dienstverlener. Richard de Beer erkent dat dit in het verleden vaak anders was. "C2 Support Centre bijvoorbeeld, bepaalde zelf welke functionaliteiten in een systeem werden opgenomen. Nu is er het inzicht dat onze operationele gebruikers op basis van hun ervaring met de systemen zelf beter kunnen en moeten definiëren wat hun wensen en eisen zijn. In het nieuwe Ressort willen wij daarom vooral heel goed luisteren en samenwerken."
Deze benadering sluit volledig aan bij de speerpunten van de DMO: het verder professionaliseren van het beheer van wapensystemen en het verbeteren van de klant-leverancier relatie. In de leidraad beheer C4i-systemen komen beide punten tot uitdrukking.

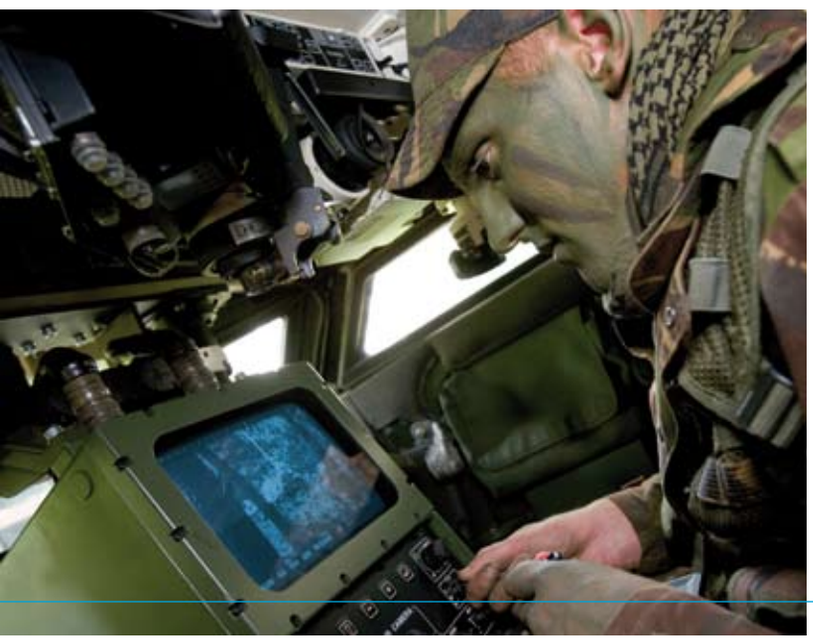

STANDAARD IS DE NORM, TENZIJ HET OPERATIONELE PROCES HET VEREIST

Beheerste IV

Kenmerkend voor de bedrijfsvoering bij Defensie is dat het operationele proces voorop staat. Om deze reden moet bij de bestuurlijke informatievoorziening soberheid worden betracht. CIO generaal-majoor Koen Gijsbers vindt dat er vaak meer IV-middelen worden besteld dan strikt nodig is. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle defensiemedewerkers om de vraag te dempen, vindt hij.

De cyclus doorbroken "Binnen Defensie werd erg veel geld uitgegeven aan bestuurlijke informatievoorziening. Vaak zelfs te veel geld. Daardoor waren de budgetten al vóór het einde van het jaar uitgeput. Als de geldkraan dan opeens werd dichtgedraaid, zag je de processen vastlopen. Dan kon IVENT niet meer leveren omdat er geen geld meer was en raakte iedereen gefrustreerd, zowel bij IVENT als bij de operationele commando's. Zo is er bij IVENT een enorme berg niet-standaard aanvragen ontstaan die maar niet kan worden weggewerkt (zie kader). Die cyclus hebben we nu doorbroken. HDIO, CDC, de bestuursstaf, de informatiemanagers bij de operationele commando's en IVENT hebben harde verbeterafspraken gemaakt. Afspraken, waar iedereen zich voortaan aan moet houden.

Niet meer geld besteden dan er is De regel is helder: je mag niet meer geld besteden dan er is. Het is feitelijk niet anders dan thuis. Iedereen moet de discipline hebben om niet meer te vragen dan strikt nodig is. Als we met elkaar een beheerst proces hebben, kan iedereen tot het einde van het jaar gewoon krijgen wat hij nodig heeft, én op tijd. Aan deze vraagdemping zullen we allemaal moeten meewerken. Dat is niet leuk. Maar het is wel urgent: ik verwacht dat er nieuwe bezuinigingen op Defensie afkomen. Om die goed te kunnen uitvoeren moeten we onze zaken op orde hebben met een beheerste IV.

Stop niet-standaard aanvragen Ik stel vast dat niet iedereen bij Defensie zich hield aan het beleid om zoveel mogelijk standaard diensten af te nemen. De neiging bestond om al bij een kleine afwijking een niet-standaard aanvraag te doen. Terwijl die specials voor IVENT meestal drie keer zo duur zijn: het kost veel ontwikkelingscapaciteit en er is een apart inkoopproces voor nodig. Daarom zeg ik: als wat je nodig hebt bijna standaard is, dan kies je geen special, maar schik je je naar de standaard. Standaard is de norm, tenzij het operationele proces het vereist. Er is nog een goede reden om te stoppen met al die niet-standaard aanvragen. Door al die specials hield IVENT onvoldoende tijd over voor het echte werk: op een beheerste wijze, op tijd, standaard diensten leveren. Als iedereen zich een beetje inhoudt en dingen van de plank bestelt, worden we allemaal sneller geholpen, gaan de beheerskosten omlaag en kan er dus méér op IV-gebied.

HDIO toetst alle specials Natuurlijk hoop ik dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt en zelf bedenkt dat de standaard oplossingen uit de PDC volstaan. De IV-managers van de operationele commando's houden wat dat betreft kritisch de vinger aan de pols. Maar sinds 1 januari gaan we nog een stap verder: elke niet-standaard aanvraag die langs de IV-manager is gekomen, wordt door HDIO beoordeeld. In laatste instantie bepaal ik persoonlijk of zo'n special in behandeling genomen mag worden. En ik hanteer maar één criterium: of de niet-standaard aanvraag nodig is voor het operationele proces.

Het moet eenvoudiger We zijn met zijn allen verantwoordelijk voor de ontstane situatie. Misschien komt dat wel doordat we onze processen erg complex hebben gemaakt. Het moet eenvoudiger. Verder vind ik dat IVENT als dienstverlener het werk beter moet plannen, niet alleen in termen van geld maar ook in menskracht, beschikbare capaciteit. Want inhuur is onder deze

Menukaart

Restaurants leven van standaardisering van de inkoop en limitering van het aanbod. Het leidt tot kostenreductie en het geeft restauranthouders de gelegenheid zich meer te concentreren op de kwaliteit van hun product. Een restaurant waar je alles, in onbeperkte hoeveelheden kan bestellen zou onbeheersbaar zijn. Daarom zijn er menukaarten. Het is een ongeschreven afspraak dat je je daar als klant aan houdt. Al wordt er voor een vegetarier misschien wel een uitzondering gemaakt.

omstandigheden uit den boze, tenzij het werk essentieel is en IVENT de daarvoor benodigde competenties niet in huis heeft. Het helpt natuurlijk als de operationele commando's niet meer vragen dan IVENT aan capaciteit in huis heeft.

Facturering per maand Als je wilt weten of je teveel geld uitgeeft, moet je natuurlijk wel inzicht hebben. Tot nu toe kregen de klanten alleen een globaal inzicht. Dat gaat nu veranderen. IVENT heeft de afgelopen maanden hard gewerkt aan de aanpassing van de administratie en de automatisering. Voortaan krijgen alle klanten maandelijks een afrekening met een exact overzicht van alle geleverde diensten. Afnemers worden dus elke maand geconfronteerd met het eigen bestedingsgedrag. Ik ben er zeker van dat dit zal leiden tot een beter inzicht en een beter beheerst bestedingsproces. Het is een verantwoordelijkheid van ons allemaal."

Achterstallige niet-standaard aanvragen

Op 1 januari van dit jaar lag er bij IVENT een enorm aantal van 1.300 niet-standaard aanvragen te wachten op afhandeling. Er is de afgelopen maanden met man en macht gewerkt om deze berg terug te brengen tot rond de 1.000 aanvragen. Koen Gijsbers zegt: "Er is resultaat geboekt, maar het is niet genoeg. Sommige aanvragen liggen er al langer dan een half jaar. Die klanten zitten dus vergeefs te wachten, maar kennelijk draait hun organisatie wel door. Je kunt je dus afvragen hoe urgent die aanvragen nu eigenlijk zijn. Als we die hele berg met oude aanvragen gewoon afsluiten, wordt het proces aan de voorkant in één klap weer goed beheersbaar. De klanten kunnen dan gewoon volgens de nieuwe richtlijnen een nieuwe aanvraag indienen. En natuurlijk is dan mijn eerste vraag: is niet-standaard echt nodig? Waarom kun je niet gewoon gebruik maken van een standaard dienst?"

IVENT ROLT NETWERK UIT VOOR TECHNISCHE WERKPLEKKEN

Nieuwe dienst LANTEK

Scheilab draait op LANTEK-netwerk

De door IVENT en de DMO gezamenlijk ontwikkelde nieuwe dienst LANTEK behelst technische werkplekken die binnen de MULAN-omgeving draaien. Aanvankelijk waren deze alleen als individuele werkplekken geïnstalleerd. Het Scheilab in Den Helder is de eerste defensieorganisatie waar een integrale LANTEK-omgeving is uitgerold. Tot grote tevredenheid van de gebruikers.

Chemische analyses Het Scheikundig Laboratorium is onderdeel van het Marinebedrijf. Gevestigd op het Harssenseiland in Den Helder verricht het Scheilab chemische analyses voor alle defensieonderdelen. Hoofd drs. Leo van Leersum vertelt: “Veel materieel heeft installaties die olie, brandstof, water of gas bevatten. Aan deze stoffen kan het functioneren van de systemen worden afgelezen, bijvoorbeeld als ze slijtagedelen of corrosie bevatten. Als verschillende vloeistoffen vermengd zijn, duidt dat bijvoorbeeld op lekkage.” De 11 medewerkers van het Scheilab analyseren monsters op basis van een specifieke vraagstelling van de klant. “Wij zijn volstrekt onafhankelijk. Vervolgens is het aan de krijgsmachtdelen om te beslissen wat zij doen met onze analyseresultaten”, aldus Van Leersum.

Eigen netwerk voor exoten Het Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS) van het Scheilab stuurt een zogenaamde ‘analysetrein’ aan. De monsters krijgen een barcode en gaan van meetapparaat naar meetapparaat, waarbij de meetgegevens automatisch worden verwerkt. Aan het eind van het proces rolt er een analyserapport uit. Van Leersum: “Wij hadden voor onze specialistische apparatuur een aparte netwerkomgeving opgebouwd met een eigen server. Die vergde natuurlijk veel beheer. Dat deden we zelf.”
Het Scheilab heeft de overstap op MULAN zo lang mogelijk uitgesteld, vertelt Van Leersum. “We voorzagen dat we vanuit die gestandaardiseerde omgeving niet meer goed zouden kunnen communiceren met het netwerk dat we hier hebben voor onze exotische apparatuur. Toen we in 2008 toch overgingen, hebben we tegen de principes van MULAN in koppelingen met dat eigen technische netwerk moeten maken. Het grijze gebied tussen de netwerken bleef echter constant gedoe opleveren. Omdat MULAN op zich perfect werkte, hebben we daarom besloten om dan ook maar over te gaan op de nieuwe dienst van IVENT: LANTEK voor technische werkplekken.”

Stabiel technisch netwerk LANTEK draait binnen de bestaande MULAN-omgeving, maar maakt gebruik van een andere technische infrastructuur. Hierdoor kunnen meetapparaten die vaak als exotisch worden gezien, toch op een veilige manier worden gekoppeld. De data die van de apparatuur afkomstig zijn kunnen vervolgens worden verwerkt op standaard MULAN-werkplekken.
Het programma R2D2, dat eerder LANTEK-werkplekken uitrolde bij het Logistiek Centrum Woensdrecht, realiseerde voor het Scheilab een integrale LANTEK-omgeving. Van Leersum: “Het is prima gegaan, IVENT heeft het in korte tijd voor elkaar gekregen.” Hij is zeer tevreden met het resultaat: “LANTEK is MULAN! De verbinding met alle apparatuur is nu optimaal. Wij kunnen ons nu volledig richten op waar we goed in zijn, en dat is analyseren en het beantwoorden van vragen van klanten. We hoeven ons geen zorgen meer te maken over of de besturing nu werkt of niet. IVENT heeft het beheer van het technische netwerk ook van ons overgenomen en dat loopt ook goed. Vorige week was er een storing – een mooie testcase. Die was in no-time verholpen.”

Betrouwbare koppeling Van Leersum meent dat er ook op andere plaatsen binnen het Marinebedrijf en de rest van de DMO veel voordeel te behalen zou zijn door over te stappen op LANTEK. “Maar ik bespeur nog wat weerstand. Ten onrechte, vind ik. Ik heb ervaren dat het project, waarin IVENT en DMO in project verband nauw samenwerken, de klus goed aankan. Met LANTEK ben je verzekerd van betrouwbare koppelvlakken, een stabiel netwerk en gedegen beheer. Logisch dat HDIO zich vierkant achter het programma R2D2 stelt en de verdere uitrol van LANTEK aanmoedigt.”

Drs. Leo van Leersum, Marinebedrijf

Duizenden containers, voertuigen en uitrustingsstukken. Het einde van een missie betekent niet alleen dat alle militairen definitief naar huis keren, er zijn ook nogal wat spullen die mee terug moeten. Op 1 augustus eindigt de taak van Nederland als lead nation in Uruzgan en begint het terughalen van het materieel. Die enorme logistieke klus wordt geklaard door de begin dit jaar opgerichte Redeployment Task Force (RDTF).

De voorbereiding voor de redeployment is al maanden aan de gang. Het is van groot belang dat de spullen tijdens de duizenden kilometers lange reis over zee of door de lucht traceerbaar zijn. Zeker bij risicovolle zaken als wapens, medicijnen en crypto-apparatuur. Daarom wordt gebruik gemaakt van RFID, ofwel Radio Frequency Identification. Zendingen zijn daarmee veel makkelijker te volgen dan met het bekende Tracking & Tracing systeem.
Afgelopen april was de grote eindoefening van RDTF op de Veluwe. Want het logistieke proces vergt meer dan het kennen van de techniek. De inname van het materieel moet op de juiste manier plaatsvinden en de speciale labels moeten correct worden aangebracht. Overigens zal niet al het materieel dat gedurende de missie naar Uruzgan is vervoerd, ook terugkeren. Dat is afhankelijk van de staat waarin het verkeert en wat er eventueel wordt overgenomen door de opvolger van Nederland.